List 5. Tečaj LIX.

NOVICE

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone in za četrt leta 1 krono 50 vin., — po pošti prejemane pa za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vin., za četrt leta 1 krona 80 vin. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 80 vin. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 16 vin., za dvakrat 24 vin., za trikrat 30 vin. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 1. februvarja 1901.

Politični oddelek.

Državni zbor.

Po dolgih mesecih vladanja s slovečim § 14. naše ustave, ki prav za prav ni druzega, kakor plašč za birokratični absolutizem, se je včeraj zopet sešla poslanska zbornica. Ta zbornica je drugačne fizijognomije, kakor je bila razpuščena zbornica. Volitev so prinesle marsikako premembo, mej katerimi je najvažnejša ta, da so se radikalni elementi znatno pomnožili, in da so konservativni elementi manj številni, kakor so bili prej. Ali da bi se bile z novimi volitvami ustvarile boljše razmere v parlamentu; da bi bila poslanska zbornica zdaj v resnici sposobna za delo, to se pravi, da bi bil parlament res parlament, tega tudi volitve niso prinesle.

Že silne težave, ki so se pojavile pri vprašanju, kdo naj postane prezident nove zbornice, svedočijo jasno, da razmere tudi v novem parlamentu niso zdrave, in da se ni udajati optičnim nadam na bodočnost, če prav so baje češki poslanci sklenili, da za sedaj ne bodo obstruirali.

Koliko skrbi in razburjenja provzroča samo volitev predsednika. In kaj šele nastane, kadar pridejo na vrsto nagodba z Ogrsko in take zadeve!

Za poslansko zbornico veljavni opravilnik določa, da za izvolitev predsednika zadostuje navadna absolutna večina glasov. Kdor izmed kandidatov dobi to večino, tisti je izvoljen. In to je prava sreča, zakaj vse kaže, da ga sploh ni dobiti poslanca, do katerega bi imela večina poslanske zbornice zaupanje. Ako bi državnozborski opravilnik določal, da postane predsednik le tisti, ki dobi vsaj polovico glasov vseh članov poslanske zbornice, potem ni prav nobenega dvoma, da bi parlament sploh nikdar ne dobil prezidenta. Razmere so take, da postane bržčas prezident tisti, kateri je slučajno sposoben, da morejo zanj glasovati vladni mameluki.

Zdaj traja za kulisami že štirinajst dni boj, kdo naj postane prezident. Prvotno se je reklo, da se voli prezidij že v prvi seji, a pozneje se je volitev odložila, in zdaj se celo govori o več tednov trajajočem provizoričnem predsedstvu. Stranke se ne morejo zjediniti, in končno bo prišlo do tega, da bodo iztaknili v kakem manjšem neutralnem klubu tistega moža, za katerega bodo vladni pristaši glasovali, samo da bo imela zbornica moža, ki bo veljal za prezidenta in opravljal prezidentove posle. Tacega prezidenta, ki naj bo zaupnik zbornične večine, prezidenta, ki naj bo voditelj in govornik cele zbornice, pa naš parlament sedaj gotovo ne dobi.

Velike težave, ki so nastale povodom volitve prezidija, kažejo jako markantno, kako klaverne so razmere v zbornici. Naš parlament ima 425 članov, kacih 20 strank vseh mogočih in nemogočih barv in vseh mogočih in nemogočih programov, ali tega, kar ravno naredi iz parlamenta pravi parlament, tega nima nič, namreč duha skupnosti, tistega duha, ki preko vseh strankarskih nasprotstev združuje vse poslance v jedno samo celoto.

V našem parlamentu se stranke ne menijo za nič druzega, kakor za svoje strankarske koristi. Kaj se sicer zgodi in ne zgodi, to jim je vse jedno. Nobena stranka noče nositi odgovornosti za državo, in morda imajo tisti prav, ki trdijo, da če pojde tako naprej, razpade naš parlament naposled na 425 divjakov.

Kakor pri vprašanju o prezidiju tako utegne biti tudi pri vseh drugih važnih vprašanjih, če ne še hujše. Že zdaj pravi vsaka stranka: Tega in tega jaz ne maram, če hočete, da se to zgodi, naj to drugi store. V vsaki stranki v parlamentu mrgoli vsakojakih „streberjev“, tacih mož, ki bi radi naprej prišli, ki bi radi kaj dosegli, ki bi radi kaj postali. Toda glej! nobena večja stranka neče, da bi se iz njenih vrst vzel prezident poslanske zbornice. Vsaka odklanja to čast, ker neče prevzeti odgovornosti, ker si hoče ohraniti svobodne roke

To je pač dokaz žalostne dekadence. Avstrijski parlament nima trdne večine in nima trdne manjšine, avstrijski parlament nima določne vladne stranke, pa tudi ne določne opozicije, največ vsled tega, ker ne vidi seboj prave vlade, nego samo izkoriščevalec § 14. in vsled tega tudi ni v stanu, sestaviti primeren prezidij. Avstrijski parlament je samo skupina strank, katerih nič ne veže, parlament v pravem pomenu te besede pa ni!

Politični pregled.

Notranji položaj je še vedno popolnoma nejasen. V ministrstvu nastala nasprotja so se poravnala na ta način, da so se iz prestolnega govora črtali tisti odstavki, katerim sta minister Rezek in Piętak nasprotovala. Položaj se pač tekom prihodnjih tednov pojasni v državnem zboru, če tudi le v toliko, da se izkaže občna zavoženost, in da se začne zopet vladanje s § 14.

Državni zbor. — Včeraj se je sešla poslanska zbornica. O volitvi predsedništva govorimo na drugem mestu. Zmedenost je tolika, da do prve seje stranke med seboj niti v pravo dotiko niso prišle. Klubi so se le bolj sami s seboj pečali. Poljski klub se je izrekel za politiko proste roke, torej zoper obnovitev desnice. Bržčas se bodo Poljaki pridružili Nemcem. Čehi so se veliko pogajali z vlado. Poroča se, da ne bodo več obstruirali, ali ves svet ve, da samo doslej ne, dokler ne bo prilike, spraviti vlado v stisko. Malorusi ne bodo ustanovili svojega kluba. Tisti maloruski poslanci, ki so bili zoper voljo naroda in s pomočjo vladnih bajonetov izvoljeni, se nočejo združiti z njih rojaki, ker noče vlada, da bi Malorusi prišli do veljave. Jugoslovanski klub, to je že danes očitno, ne bo popolen in to po krivdi dr. Šusteršiča. Nastala bosta dva kluba ali klubčiča, ki oba ne bosta imela prav nobenega pomena. Nemške stranke se mej seboj tudi še niso zjedinile. V minolem parlamentu so imele skupen organ, bile so združene v Gemeinbürgschaft, zdaj pa se ta krha. Posebno ostro nasprotje obstoji med nemškoradikalnimi in nemškoliberelnimi veleposestniki. Radikalci so podpisali naravnost veleizdajski program, katerega so veleposestniki ostro obsodili.

Poljaki in njih minister. — Iz poljskega kluba se močno agitira zoper sedanjega poljskega ministra Piętaka. Poljaki hočejo na njegovo mesto spraviti Čehom jako nasprotnega, Nemcem pa jako naklonjenega grofa Vodickega.

Ogrska. — Te dni se vrše na Reki občinske volitve. Tri leta je trajal konflikt mej Rečani in madjarsko vlado. Zdaj so se Rečani popolnoma udali. Župan bo zopet dr. Mayländer.

Srbija. — Položaj v Srbiji je sila neugoden. Državne blagajne so povse prazne, a na posodo ne dobi država nikjer nič.

Bolgarija. — V Bolgariji je prišlo na krmilo novo ministrstvo, katero je sestavil minister Petrov, sedanji „ljubljenec“ princa Koburškega. Ta dogodek pa je zelo razburil vso bolgarsko javnost, kajti Petrov, ki je desna roka Koburžana samega, je ozlovoljil zlasti vojaške kroge na skrajni način. Vsled njegove odredbe je bilo o novem letu premaknjenih na višja mesta mnogo častnikov, ki tega niso zaslužili, a zapostavljenih mnogo starejših in zaslužnejših mož. Oziralo se je samo na ljudi, ki ugajajo po licu Koburžanu. Ta zadeva pa je kakor ogenj na smodnik v tem času, ko spor z Rumunijo ni še urejen, kajti mnogo užaljenih častnikov je že odstopilo iz vojske in odstopi se še množijo.

Italija. — Širi se vest, da izstopi Italija iz trozveze, in da se hoče polastiti Albanije, tudi če bi prišlo do vojne z Avstrijo.

Angleška. — Kralj Edvard VII. je potrdil sedanje ministrstvo, s katerim je dedno dobro soglašal. O razmerju mej kraljem in umrlo njegovo materjo pribajajo na dan jako zanimive stvari. Kar je za to razmerje v prvi vrsti jako značilno, je dejstvo, da princ Wales, sedanji kralj Edvard VII. ni bil poklican k smrtni postelji svoje matere, dočim so prišli vsi drugi živeči otroci. Pričakovati pa je bilo, da bi vsaj sam iz lastnega otroškega nagiba se podal k svoji materi, nahajajoči se v smrtni nevarnosti, a princ Wales se je rajše odpeljal v Sandringham. Še le v zadnji hip je bil princ pozvan v Osborn, a vzrok temu so sledeča dejstva. Mej kraljico Viktorijo in njenim najstarejšim sinom, sedanjim kraljem Edvardom je vladala že dolga leta huda mržnja, katero je provzročalo lahkomiselno življenje princovo. Stvar se je začela v Oxfordu, kjer je uganjal za angleškega prestolonaslednika tako sramotne stvari, da ga je moral priti karati njegov še tedaj živeči oče. Mej očetom in sinom se je vršil tedaj nastop, o katerem je šepetala vsa angležka javnost. Napetost med materjo in sinom pa se je še povečala, ko se je poročil princ s hčerjo danskega kralja, proti kateri ženitvi je bila odločno kraljica, dasi se je pozneje sprijaznila s svojo sinaho. Princ pa je kmalu jel tudi hrepeneti po angležkem prestolu in je radi tega želel, da bi se kraljica Viktorija umaknila s prestola. V tem pogledu je kar najbrezobzirneje jel nastopati proti svoji materi. Pod njegovim vplivom je prinesel list „Times“ članek, ki je nasvetoval, naj bi se kraljica odpovedala prestolu, a lord Disraeli-Beanconsfield (žid) je v nekem javnem govoru izrekel besede, „da je kraljica duševno in telesno nesposobna za vladarstvo itd.“ Te stvari so seveda silno razburile vso angleško javnost, a ne manje tudi kraljico samo, ki je ne to dala objaviti, da dokler ima še kaj moči, hoče vladati ona sama. Vsled te izjave se je unelo na strani prestolonaslednika skoraj pravcato sovraštvo do svoje matere in uprav temu nagibu je tudi pripisali dejstvo, da se je unela vojna v južni Afriki, o kateri je princ znal, da bode najhuje pretresla kraljico. Kajti princ Wales, tast vojvode Fife, ki je jeden načelnikov v južnoafriški družbi, kateri na čelu je stal znani Cecil Rhodes, šel je v vsem na roko ministru Chamberlainu, ki je uprav iz trte izvil vojno v južni Afriki. Tako je princ Wales s svojimi nečlovekoljubnimi pristaši dosegel svoj sebični namen: vojna v južni Afriki z vsemi za Anglijo usodepolnimi posledicami se je unela in zadala smrtni udarec ponosnemu srcu kraljice Viktorije — že 60letni princ pa je dospel na prestol, katerega si je tolikaj zaželel.

O položaju v južni Afriki poročajo listi, da je zlasti v mestu Johannesburg uprav strašen. Beda v tem mestu je nepopisna. Ženske in otroke gonijo kakor živino nečloveški angleški vojaki od vseh strani skupaj kakor „vojne ujetnike“, ter jih pode na jezdišče. Ondi morajo prebiti v blatu, mrazu in dežju po noči in po dnevu, dajejo jim le nekoliko odpadkov od jedil iz najslabše moke, katero uživajo sicer le divjaki. Zadnje dni so zopet prignali 500 žensk in otrok od naselbine pri Klerksdorfu. Sirote so naložili kakor živino na odprte živinske vozove, in tako so jih peljali vso noč v najhujšem vremenu mej viharjem in točo, tako da jih je mej potjo mnogo nevarno obolelo. Kako pa izgleda po deželi okrog, to pa je nad vse strahovito, tu je razdejano vse tako, da bi ne bil mogel tako pustošiti najhujši vihar. Poslopja vsa razdejana in požgana, setev uničena, sadno drevje posekano, sploh uspehi dolgoletnega truda in pridnosti Burov pokončani. Da so si Angleži postavili za nalogo popolnoma zatreti narod Burov, dokazuje tudi dejstvo, da so začeli zapirati žurnaliste, ki se zavzemajo za Bure.

Obrtnija.

Obrtnijska razmišljevanja.

I.

Ako premotrimo popolnoma nepristransko splošni gospodarski položaj v naši državi, moramo z žalostjo priznati, da je postala Avstrija nekak otok. Povsod drugod vidimo čudoviti napredek, kakoršnega ne pozna zgodovina kupčije in obrtnije, silen razvoj močij in rastoče blagostanje, pri nas je pa zavladala uprav okupna stagnacija.

Z gotovih strani, ki vedno in namenoma o naših gospodarskih razmerah ugodno poročajo se premnogokrat čuje: glejte kurze na borzi, kurze industrijalnih papirjev, kakor da bi bil kurz delnic praške železarske družbe ali montanske družbe ali cena delnic ducljeovskega premogokopa simptomatične za položaj celokupne obrtnosti in zlasti za položaj industrije. To sklicevanje na kurze nekih industrijalnih papirjev v dokaz, da so razmere ugodne, je naravnost slepilo in zasluži vso obsodbo, zlasti ker se ž njim vara javno mnenje in otežkoči vsako resno zboljšanje sedanjih razmer.

Kurzi ne kažejo druzega ničesar, kakor da se v Avstriji premogokopom in producentom surovega železa in raznih polfabrikatov dobro godi, da sladkorni baroni in petrolejski kavalirji v izobilju tiče, ne kaže pa prav nič, kako se godi preogromni večini vseh drugih industrijalnih vrst in najmanj kako se godi posameznim industrijalnim in obrtniškim podjetjem, namreč tistim, ki niso delniška društva nego last zasebnikov.

Ravno tem, torej velikanski večini industrijalnih in sploh obrtnijskih eksistenc, pa se godi dandanes sila slabo. Od kod naj pa tudi pride impuls napredku? V državi sami je malo kapitala in še ta gineva, konsum je istotako majhen. Celo v ugodnih razmerah bi tak konsum zagotovil industrijalcem in obrtnikom le majhno rentabiliteto, tako da pač ne more zvabiti domačega in inozemskega kapitala iz hranilnic, a dandanes celo o rentabiliteti ni več možno govoriti, ker so ravno razmere jako neugodne.

Obrtništvo duše pred vsem strašanski davki. Svoječasni finančni minister Steinbach je izjavil, da ga pri davčni reformi, katera je zdaj nekaj let v veljavi, samo za pravičnejšo razdelitev javnih bremen, nikakor pa ne za zvišanje teh bremen. A kaj se je izkazalo? Da finančni minister dr. Steinbach ni govoril resnice, da so se bremena vsled davne reforme prav občutno zvišala vsaj za produktivne sloje prebivalstva.

Obrtništvo strašno trpi vsled nečloveško visokih železničnih tarifov, kateri tarifi so mnogo krivi, da zaostaja konsum in dalje tudi vsled eksportnih tarifov, ki so brez vsacega sistema, da brez vsacega prevdarka določeni in katerih visokost ni v nobenem razmerju z eksportnimi tarifi v tistih državah, katere delajo naši domači obrtnosti konkurenco.

Vrh tega so dosegla socialnopolitična bremena tako visokost, da jih ni več prenašati. Ničvredni sistem, na katerem slone zavarovalnice zoper nezgode, je provzročil pri teh zavarovalnicah velike deficite, vsled katerih so se tekom 14 let premije po štiri, pet in šestkrat zvišale in še danes ni upanja, da bi bilo temu zviševanju premij konec.

Vsemu temu pa se je letos še pridružilo uprav nezaslišano podraženje premoga, s katerim se je ljudstvo naravnost oropalo za mnogo milijonov, v industriji pa tudi v tistem krogu malo obrti, ki dela s premogom, pa je nastala prava katastrofa.

Kmetijstvo.

Vrtov ni.

Kdor iz drugih dežel ali pa tudi le iz drugih delov naše kranjske dežele na Dolenjsko pride ter kmetijske razmere na deželi dobro opazuje, kmalu zapazi, da nimajo dolenjska kmetska gospodarstva skoraj nič kuhinjskih vrtov. Vrt imenuje se sicer pri marsikateri kmetiji kako zemljišče, toda to ni skoraj nikjer pravi kuhinjski vrt, ampak navadno imenuje se tako blizo stanovanja ležeč dober travnik, zasajen s sadnim drevjem. Mi bi imenovali tako zemljišče sadni vrt ali pa še najprimernejši sadovnjak.

To, da se po Dolenjskem pri kmetiskih gospodarstvih skoraj nič kuhinjskih vrtov ne nahaja, v katerih bi bilo kolikor toliko tudi cvetlicam odločenega prostora. To dela čuden utis na človeka, katero oko je na kuhinjske vrtove vajeno in to tudi na deželi pri najnavadnejših kmetijah. Pred vsem dela pomanjkanje kuhinjskih vrtov na človeka, kateri jim je na deželi vajen, ta utis, da so dotični kmetovalci, kateri jih nimajo, tako nekoliko še na nizki stopinji glede njih hrane, da namreč razun najnavadnejšega, na njivah pridelanega sočivja, torej krompirja, repe, zelja, fižola, boljšega ne poznajo in vsled tega tudi ne potrebujejo.

Pomanjkanje kuhinjskih vrtov, v katerih je pa tudi cvetlicam kolikor toliko prostora odločenega dela na vrtih vajenega človeka tudi ta utis, da niso dotični kmetje v obče toliko omikani, da bi zamogli lep kuhinjski vrt tudi s cvetlicami ozaljšani vrt sploh ceniti ali obrajtati.

Osobito velja ta izražena misel o ženstvu v brezvrtnih krajih. Drugod so ženske, navadne kmetske ženske in posebno pa še dekleta ter mlade gospodinje na lep kuhinjski ali hišni vrt kar prav ponosne, v tem, ko kaj tacega na Dolenjskem ni, ker tamkaj tacih vrtov prav nič ni. Kako žalosten utis naredi na tujca pomanjkanje lepih ograjenih kuhinjskih vrtov posebno tam, kjer si zvedrila, kratkočasja ali pa celo zdravja iščejo, torej v letoviščih, zdraviščih, toplicah itd. to se z besedami ne

*

da popisati, to pa pojasnjuje dejstvo, da se taki kraji tujcem ne prikupijo, in da se tujci tacih krajev izogibajo. Med tem, ko je drugod, pred vsem v Švici, na Tirolskem, na Štajerskem itd., v vsaki najrevnejši vasici pri vsaki hiši lep vrt, ga pri nas na Dolenjskem še v velikih vaseh ni dobiti. V tem oziru bi pač bilo želeti, da se kaj izdatnejšega stori v povzdigo vrtnarstva v kranjski deželi, sosebno še na Dolenjskem.

Poučni in zabavni del.

Ne o pravem času.

Maloruski spisal O. Storoženko, poslovenil M. Hostnik.

Čisto majhen pobič sem bil še, ko so me gospoda vzeli k sebi. Dokler nisem mogel še delati, živel sem prav veselo; kolikrat mi je gospa dajala kaj boljšega! Z mladim gospodičem pa sva si cel dan igrala: po kozolcih sva razdirala vrabčja gnezda, ali pa sva metala žogo; jaz bežim, gospodič pa luča žogo za menoj; včasi mi je tako posvetil, da sem kar poskočil. Ali pa konjičke sva igrala. Gospodič — Bog mu daj dobro — me je zelo ljubil.

Ko sva bila vže večja, dali so gospodiča v mesto učit se; jaz pa naj bi se v mizarstvu uril. Učil sem se tudi za tkalca, pa tudi za statvami nisem dolgo sedel; tako so mi nagajale tiste nitke; komaj se je dotakneš, pa se utrga, zlodejeva žima. Le takrat sem se nekoliko odpočil, kadar sem konje čistil. Nihče že ni vedel, kam naj me pahnejo. Pa so konjarji začeli prositi, naj me oddado v konjski hlev.

Tako me neki dan gospod vpraša:

— Danilo, ali bi imel veselje konje čistiti?

— Kako bi ga ne imel! — pravim. — Konje vsakdo rad čisti.

— Ni res, — pravi gospod, — jaz jih uže ne čistim rad.

Morda je gospod to nalašč rekel; ali kar se tiče mene, jaz bi cele dni čistil konje. Nikogar nisem puščal čistiti, pa so bili konji taki, da bi se človek lahko pogledal vanje. Konjarji — daj jim Bog zdravje! — se pa zato nikoli niso jezili na me. Potlej so si pa še izmislili, da bi bil jaz gotovo dober kočijaž. Pa sem enkrat peljal gospo v cerkev; ona mi pravi: na levo drži! — jaz potegnem na desno, kočija se preobrne in gospa se je precej potolkla. Tak od tistega časa sem samo čistil konje, dokler se ni gospodič vrnil iz mestne šole.

Kmalu ga je bilo treba peljati v Kijev v še bolj imenitno šolo.

Pa pride gospod k meni in pravi:

— Danilo! ali se češ peljati v Kijev?

— Kaj bi se ne hotel! — pravim.

Moja teta Gorpina je hodila v Kijev. Ko začne praviti v tistih cerkvah z zlatimi strehami, o svetih jamah pod zemljo,*) o Dnepru, ki se tako daleč razliva, da bi človek dejal, da je morje; ko začne praviti vse to teti Gorpini, pravim, tak zdi se mi, da bi celo konje pustil, pa bi jo potegnil v tisti Kijev.

Naredili so mi novo suknjo, dali nove črevlje in kapo, pa so mi rekli, naj se le pripravim. Pokazali so mi voz in dvoje konj. Čisto sem bil gotov, pa sem le mislil: dobro če najdem tisti Kijev. Saj vse svoje žive dni nisem bil daljše Savinec.

Ko sva bila z gospodičem že čisto gotova, tak toliko, da me niso pustili doma. Pride namreč k gospodu valpet Spiridon Frolovič, pa mu pravi:

— Menda vender ne pošljete Danila z gospodičem v Kijev?

— Danilo, pravi gospod, zakaj pa ne?

— Njega! — čudi se valpet. — Še prebrne vam gospodiča kje, še konje mu pokradejo; pa kaj konje! Bodete že videli: brez kape ostane, še v policiji ga bodo klestili . . . Kaj ne veste, — pravi — kak tepec tepčasti je on.

Jaz poslušam molče.

— Danilo, ali si res tak tepec, kakor Spiridon Frolovič govori? — vpraša me gospod.

— Lahko je, — pravim — kako ne bom tepec, ko je Spiridon Frolovič vso pamet sebi vzel.

— Menda ga vender zlodej ne pobere, — pravi gospod, — naj si pogleda nekoliko svet, morda bo pametneji.

Nu, ali nisi ti vražji sin, predrti valpet ti! Kak hudir ga je dregal, da je vse to bleknil? Ko bi molčal ta suhopeti taterman, pa bi čisto nič ne bilo. Daj Bog, da bi njemu kdo naglo smrt tako-le naprovoščil, kakor je on meni vso to nesrečo, o kateri vam mislim zdaj le pripovedovati:

Nu, le dobro poslušajte! Komaj sva se odpeljala z gospodičem za kako poldrugo uro od Savinec, pa sta konja — Bog si ga vedi, zakaj? — krenila s ceste, bi naju Bog ve kam zapeljala. Morda je gospodič spal, tega ne vem; ampak jaz stokrat prisežem, če je treba, še zamižal nisem. Sedim, sedim, pa premišljujem; kake so neki v Kijevu tiste zlate cerkve, pa tiste svete jame pod zemljo; pa kakor bi trenil: Štrbunk pa sva bila v jarku. Nu, postavila sva voziček na kolesa. Gospodič se je razjezil, „na cesto pelji“! pravi. Gledam, gledam, nikjer ni ceste, povsod gola ravnina in jarki. Dolgo, dolgo sva se tako vozila, še enkrat sva se prebrnila, na zadnje pa sva se vender izkobacala na cesto, pa se pripeljala v velikansko vas.

Komaj sem odpregel konje, pa mi pravi gospodič:

— Pojdi na trg, kupi k čaju prest; samo pazi, da se ne zgubiš; le glej, pravi, najina krčma ima nova vrata pod strešico.

— Vidim, — pravim, pa grem.

Eh, kakšen trg je v tej vasi! Vse naše Savince vkup so manjše, ko ta trg. Vse je mrgolelo ljudij: česa

*) Znane kijevske katakombe.

tam vender ni bilo! Živina, berači, kacap*) z bogovi. Kupil sem rešto prest, zataknil za pas, pa sem šel domov. Pa kar naenkrat — vidim — peljejo medvede; ljudij je okolo njih vse živo; zijale pasejo. Zakaj bi še jaz ne pogledal! Gledam, gledam, pa pozabim, kje je najina krčma. Začnem ugibati; zdelo se mi je, da je naša ulica na desni strani; letim, kar mi jezik ni visel izpod nosa, sopiham, kar vidim, da sem prišel vun z vasi. Vrnem se nazaj, grem po drugi ulici; mislim, zdaj bom doma; pa sem bil spet na trgu. Aha, mislil sem si: zato je ljudij toliko na trgu, ko vsakdo, naj gre kamor če, pride spet nazaj na trg. Grem, vso vas obletim, jedna hiša je ravno taka, kakor tista krčma, tudi vrata so nova in pod strešico, samo da poleg vrat voziček stoji, poleg naših vrat pa tistega hudimanovega voza ni bilo. Tako me je neka skrivna moč skoraj do večera vodila za nos; ali sem na konci vasi, na pašniku, ali pa spet na trgu. Kar srečam svojega gospodiča.

— Kaj pa tavaš tu? vpraša me. — Jaz sem že mislil, da te je vrag pobral.

— Pa bi me bil res pobral, ko bi me vi rešili, — pravim. — Nekaka skrivna moč me je vodila.

— Kaka skrivna moč neki? pravi gospodič, — tvoja neumnost te je vodila. Pa še kakšen hodiš po vasi; kje pa je tvoja kapa?

— Kako, kje? — pravim, — na glavi!

— Le potipaj, — pravi gospodič.

Potipljem — oh ti zlodej ti! samo golo čopo sem obtipal. Kaj neki to pomenja? mislim si.

— Ali si kupil prest? — vpraša gospodič.

— Kupil, — pravim.

— Kje so pa? — vpraša on.

— Tu-le, — pravim jaz.

Potipljem, pa od pasa binglja prazen motvoz. Menda, ko sem zijal na medvede, so mi zlodejeva ciganeta — vse je mrgolelo tega kleka na trgu — izmuznili kapo in presto. Da bi se jim na onem svetu spernilo, kadar bodo hoteli kihniti!

Nu, prišla sva z gospodičem do najine krčme; pa vidim, da je to ravno tista hiša, kjer je voz poleg vrat stal. Zlodej vedi, kdo ga je tja postavil! Da bi škratova mati sama tistega na glavo postavila!

Kupil mi je gospodič novo kapo; pa ne vem, na kakšno glavo so pač merili tisto klofernico; velikanska, velikanska! ne le orehe, repo bi človek vanjo pobiral; komaj kihnem, pa mi tista reč šine doli do smrčka; oh, koliko trpljenja mi je bilo z njo!

Ampak vsaj to je bilo dobro, da so se konji odpočili, ko je mene tista skrivna moč vodila s trga za vas, iz za vasi pa spet na trg. Zapregel sem jih, pa sva se peljala dalje, zdaj že po veliki cesti. Ta velika cesta je bila po obeh straneh obkopana, menda že zato, da bi človek lažje cesto našel, ko bi ga konji prebrnili v jamo. Pameten je bil tisti človek, ki je to iztuhtal. Še enkrat sva nočevala, potlej sva se pa peljala že po kamnati cesti. Kako se jim je vender ljubilo, da so naredili to grdobo; toliko kamenja je bilo nasuto na njej, drobnega, kakor bi bil kdo graha na njo nasejal.

Solnce je že precej visoko stalo, ko sva se pripeljala v predmestje na tej strani Dnepra; ravno proti Kijevu. Oh, za presvetih pet ran božjih! človek ne ve, kaj naj bi gledal; ali Dneper, ali Kijev. Po vsi gori — pa gora ni Bog ve kaka — je cerkvij, kakor dobrcev na licu. In pa zvonik gori do neba. Kdo ga je zidal tako visokega, bi vam rad povedal, ko bi vam vedel.

To je bilo ravno o povodnji. Dneper se je razlil na kake dve uri na okolo. Če je morje tako, je pa res veliko. Pravijo, da je morje zato tako veliko, ker živine nikoli tam ne napajajo.

Pa nisva dolgo čakala, zapeljali so voz s konji vred na brod, pa smo odrinili. Precej dolgo so vlekli brod po bregu, pa so menda uganili, da tako Dnepra ne preplavajo; zgrabili so vesla, in kakor bi trenil, smo bili na onem bregu.

Pa kakšen klanec je v Kijevu! Ko bi vi vedeli! Konji so bili taki, kakor bi jih bil kdo v čapo sè smetano obmaknil. Ko smo se potlej na raven spustili, so si nekoliko odpočili. Še hitreje so začeli iti.

Ko sva se pripeljala na most, nad katerim je napušč, zavpije birič:

— Ej, hohol, počasi vozi!

— Pa vi recite konjem, gospod birič, — pravim, — morda bosta konja vas slušala. Vidite, da nista zabrzdana.

Ta me loputi po hrbtancu tista biriška kompet.

— Zabrzdaj, butica, — pravi, — drži vajete.

Tu se mi je pa tista predrta kapa spernila na oči; vse jedno mi je bilo, kakor bi bil glavo v škorenj vteknil; birič mi pa bunke šteje na hrbtu. Nu, hvala Bogu, gospodič me je spet rešil.

Toliko, da sva se izkobacala izpod napušča, pa pomaknem kapo gori. Ko vzdignem oči, jemenasta! kar tresti sem se začel; v očeh mi je zalesketal pečerski samostan, ves v zlatu. Zdelo se mi je, da sem v nebeško kraljestvo pogledal.

Tam blizu sva si tudi stanovanje najela.

Na drugi dan — ravno sv. Miklavža dan je bil — sva šla z gospodičem v samostan. Ko bi vi vedeli, koliko je tam hudičev! Kamor pogledaš, povsod so naslikani na stenah; bržkone jih še v peklu toliko ni. Pa režé na svetnike; oni jim pa fige kažejo.

Ko je začelo vkup zvoniti (oh, pa kakor buče tisti zvonovi! človek bi mislil, da sam buči z njimi), zbirali so se ljudje v cerkev. Pa zagledam, da gredo mej njimi gospodje z grozdom na prsih, na ramah so imeli pa zlate solnčnike.*)

*) Malorusi imenujejo Velikoruse »kaćapi«, t. j. kak capi (kozli), ker nosijo brado; Velikorusi Maloruse zovejo »hohli«, t. j. čope, ker si puččajo na temeni daljše lase. — »Z bogovi«, t. j. s sv. podobami.

*) Ruski žandarmi imajo sinjo obleko, na prsih »achselbande« (grozdje), na ramah — epolete.

— Kdo so pa ti-le? — vprašam gospodiča.

— Generali, — pravi on.

— Kaj pa je to generali? — vprašam ga.

— Ta najvišji, — pravi on.

Prvič v življenju sem videl generale, pa daj Bog, da bi jih nikoli več. Lep spomin so mi pustili; še zdaj se mi o njih sanja. Precej dolgo sva stala pod zvonikom, gospodič je le bolj na gospodske punice škilil, mene pa je tako vleklo v cerkev! Na zadnje sva se tudi midva vrinila v cerkev! Na altarju svetniki, na stenah svetniki, od spodaj do vrha, na stropu svetniki. Grem, pa iščem, kje so tiste svete jame pod zemljo; še videl nisem, kdaj sem do altarja prišel. Komaj sem vzdignil roko, da bi se prekrižal, pa jo je po poti nekdo prestregel; ozrem se; general, ves v sinjem, na ramah pa bele solnčnice; drugi, ravno tak general, me je vzel drugo roko, pa sta me peljala vun iz cerkve.

— Če me že hočeta peljati za roke, — pravim, — bodita tako dobra, gospoda generala, peljita me tja, kjer je moj gospodič. Saj sem v cerkev z njim prišel.

— Kdo pa je tvoj gospodič? — vprašata me.

— Jakob Aleksandrovič, — pravim.

Komaj sem jima vse to razložil, pa smo bili že pod zvonikom. Kar me ogreje po komatu. Res se čudim, kako da se glava ni odtrgala od vratu, cela truma generalov mi je zaplesala pred očmi, tako me je loputil. Začnem bežati, kolikor je ena precejšnja brazda dolga, pa obstojim. Stojim, pa premišljujem; kaj bi neki odgovoril general, ko bi ga vprašal, zakaj mi je tako posvetil? Res ne vem, kaj bi on uganil.

Služba božja je bila pri kraju. Ljudje so začeli iti iz cerkve. Vsakega sem vprašal:

— Morda ste videli mojega gospodiča.

Vsak molči, kakor da bi ga ne bil nihče nič vprašal; ali so tako trapasti, si mislim, ali pa imajo v ustih trsko namesto jezika.

Naenkrat slišim, da me nekdo kliče: Danilo! Danilo! — Ozrem se: gospodič.

— Zakaj te pa v cerkvi ni bilo? — vpraša.

— Zakaj me ni bilo? — pravim. Dva sinja generala sta me prijela za roke, pa vlekla vun. Eden me je tako treščil po glavi, da mi še zdaj v ušesih čmrlji brenče, — pravim.

— Ti bi še na altar zlezel! — pravi.

— Ko sem tistih svetih jam iskal, — odgovorim.

— Svete jame niso v cerkvi, ampak pod zemljo, — reče gospodič, — jutri pojdeva. Samo ne zaostani, če se tam ne izgubiš, ne najdeš vun. (Konec prih.)

Novice.

— **Osebne vesti.** Okrajni šolski nadzornik v Kranju gosp. Andrej Žumer je dobil naslov ravnatelja. — Občinski svet ljubljanski je imenoval magistratnega koncipista gospoda Albina Semena mestnim komisarjem.

— **Solska vest.** Na ljudski šoli v Zagorju ob Savi je začasno nastavljena učiteljica gdč. Ivana Škrjanc.

— **V okrajne šolske svete na Kranjskem** so od strani deželnega odbora imenovani naslednji gospodje: 1. Za Črnomelj: Leopold Gangl iz Metlike, Ivan Puhek, župan v Črnomlju. 2. Za Kamnik: Luka Mlakar, župan v Lukovici; sodnik U. pl. Garzarolli v Kamniku. 3. Za Kočevje: J. Schadinger in sodnik Fr. Višnikar iz Ribnice. 4. Za Kranj: C. Pirc in J. Urbančič. 5. Za Krško: dr. Mencinger iz Krškega in J. Globočnik iz Dobrave. 6. Za Litijo: notar Luka Svetec iz Litije in Janez Škrbinc, nadučitelj v Višnjigori. 7. Za ljubljansko okolico: Gabrijel Jelovšek z Vrhnike in Fran Košak z Grosupljega. 8. Za Logatec: Alojzij Pogačnik, župan v Cirknici in F. Sicherl v Spodnjem Logatcu. 9. Za Novo mesto: Fran Majzelj iz Bele cerkve in ravnatelj dr. Fr. Detela iz Novega mesta. 10. Za Postojno: Josip Dekleva, župan v Postojni in Jos. Maier iz Loža. 11. Za Radovljico: J. Peternel, župan na Bledu in Oton Homan, trgovec v Radovljici.

— **Sankcioniran zakon.** Cesar je potrdil v deželnem zboru kranjskem sprejeti zakon glede opustitve jednega dela iz Krškega v Koritnico tekoče okrajne ceste.

— **Primarij gosp. dr. Šlajmer** je v soboto pred bolnico padel in se na desni roki močno poškodoval, vsled česar ne more ordinirati.

— **Kje je Veselova drama?** Umrlega trnovskega dekana Ivana Vesela literarna zapuščina je precej bogata. Našlo se je več še nenatisnjenih, izvirnih in prevedenih pesmij in drugih spisov ter mnogo interesantnih pisem še živečih ali umrlih slovenskih književnikov, katera pisma pa vsaj sedaj večinoma še niso primerna za javnost. Iz teh pisem in iz drugih podatkov je posneti, da je bil Vesel spisal tudi izvirno dramo naslovljeno „Droha“, toda rokopisa ni nikjer dobiti. Ker je imel Vesel vse spise v najvzornejšem redu, je naravnost nemogoče, da bi se bil rokopis pri njem izgubil. Mogoče je le, da se nahaja pri kakem prijatelju pokojnikovem, kateremu je bil poslan v pregled, ali pa da je bil iz zapuščine ukraden.

— **Občni zbor društva »Pravnik«** se je izvršil minolo soboto pod vodstvom društvenega načelnika gosp. drž. poslanca, svet dr. Ferjančiča, ki je podal v svojem nagovoru celotno sliko o stanji društva v ravno završenem 12. letu njegovega obstoja. Spominjal se je pri tem nedavno zamrlega odvetnika gosp. dr. Alf. Moscheta ustanovnika in izdajatelja „Slov. Pravnika“ v istega prvih 4. letnikih. Ranjki je izzval s svojim listom ustanovitev društva „Pravnik“, ki je nadaljevalo izdajanje lista. Zborovalci so se v znak žalovanja za zamrlim ustanovnikom dvignili raz sedeže. Društveni tajnik gosp. dr. Foerster je poročal o društvenem delovanji. Označil je kot smoter, kateremu je posvečena vsa odborova skrb, izdajanje društvenega glasila „Slov. Pravnik“, ki šteje že sedaj 16 letnikov. Glasno pohvalo je izrekel uredniku društvenega glasila, gosp. dr. Majaronu, ki vodi vzornim načinom društveni list v tiru znamenitega, vsikdar zanimivega, znanstveno se odlikujočega strokovnega lista. Blagajnik gosp. dr. Pirc je poročal o dohodkih, ki znašajo zadnje leto 2852 K 47 h in o izdatkih v znesku 2470 K. Izvolil si je na to občni zbor v društveni odbor kot načelnika gosp. svetnika dr. Ferjančiča, kot odborniki so pa bili izvoljeni gg. sodni pristav dr. Foerster, sodni tajnik Kavčnik, odvetnik dr. Majaron, sodni pristav Milčinski, odvetnik dr. Pirc, odvetniški kandidat dr. Švigelj, dež. sod. svetnik Wenger. Vnanjimi odborniki so izvoljeni gg. ministerialni tajnik dr. Babnik na Dunaju, odvetnik dr. Hrašovec v Celju in odvetniški kandidat dr. Zuccon v Pulji. Računska preglednika sta gosp. notar Gogola in gosp. odvetnik dr. Munda.

— **Odvetniki na Štajerskem.** Na mesto umrlega gosp. dr. Dominkuša pride v Maribor vrli narodnjak gosp. dr. Rosina iz Ljutomera. V Ljutomer pa pride na njegovo mesto štajerski rojak gosp. dr. Karol Grossmann, ki je bil več let koncipist v Novem mestu.

— **Občinske volitve v Mariboru.** Te dni se je vršila — ker je občinski svet razveljavil izvolitev iz III. razreda, v katerem so pri splošni volitvi zmagali socialni demokratje — dopolnilna volitev iz tega razreda. Izvoljeni so bili vsi kandidatje nemškega volilnega odbora.

— **Ravnateljem gimnazije v Celju** je imenovan profesor na ljubljanski realki Klemens Proft jako odločen nasprotnik Slovencev. Ta gospod je v svojem nemškem fanatizmu šel tako daleč, da v ljubljanskem mestnem šolskem svetu ni hotel razumeti slovenski, ampak je zahteval, da naj se zaradi njega o njegovih poročilih nemški govori ter se celo pritožil na višjo instanco, ko se za njegovo — zahtevo ni nihče zmenil.

— **Deželna blaznica, bolnica in hiralnica v Gorici.** Goriški deželni zbor je lani sklenil, kupiti kolikor mogoče blizu mesta Gorice ležeč primeren svet za zgradbo blaznice, bolnice in hiralnice. Ker je blaznica najnujneje potrebna — preskrbljenje blaznih v Gorici je pravi evropski škandal — se zgradi najprej blaznica. Deželni zbor je določil za njo 150.000 gld. Deželni odbor je že kupil primeren svet ob cesti mej Gorico in Šempetrom in se zdaj delajo priprave za izgotovitev načrta.

— **Notarja, ki se branita slovenščine.** V Gorici so štirje notarji, Slovenca gg. Kavčič in Čibej, ostala dva gg. Rumer in Ballaben, služila sta oba v slovenskih krajih, imata oba potrdilo višjega sodišča, da sta zmožna slovenskega uradovanja, torej oba dolžna uradovati tudi slovenski, ako stranke zahtevajo. Primeril se je pa nedavno slučaj, da sta se ta dva gospoda branila zapisovati slovenske akte z izgovorom, da je njihov uradni jezik italijanski. Opozarjamo občinstvo, da je dolžnost notarjev, sestavljati spise v jeziku, v katerem stranke zahtevajo, in naj vsled tega občinstvo odločno to od vseh notarjev v Gorici tudi zahteva. Ako bi imenovana ne hotela uvaževati določeb notarskega reda, naj se jima v prvi vrsti obrne hrbet, v drugi pa naj se opozori višje sodišče, katerega dolžnost je, čuvati nad tem, da je red pri notarskih poslih v vsakem pogledu!

— **Zavarovalnica proti nezgodam v Trstu.** Dne 24. januvarja je odbor te zavarovalnice volil predsedstvo in ostale člane upravnega odbora. Izvoljeni so bili gg.: Leopold Brunner načelnikom, Henrik baron Ritter pa načelnikovim namestnikom. Za člane upravnega odbora so bili voljeni dr. Fr. Cozzi, Fr. vitez Fruetti, Joh. Cech in dvorni svetnik dr. R. plem. Rüling iz Ljubljane.

— **Umrli.** V Ameriki je umrl naslednik velikega Barage, mil. škof gosp. Ignacij Mrak, rodom iz Poljan nad Škofjo Loko, v starosti 90 let. — V Novem mestu je umrl vrli narodnjak gosp. Mohar, umirovljeni ravnatelj pomožnih uradov okrožnega sodišča. — V Cerkljah na Gorenjskem je umrl okrožni zdravnik gosp. Edvard Globočnik, v starosti 61 let. N. v m. p.!

— **Ogenj na Žabjeku.** Gost dim se je te dni popoludne vzdigal iznad Žabjeka. Mislilo se je, da gori v dimniku. Obvestila se je o tem tudi požarna bramba, in se je podalo nekaj mož na Žabjek, kjer se je dognalo, da so provzročila gosti dim drva, ki so se sušila v peči in so bila začela tleti.

— **Iz zapora pobegnil** je v Cerknici 25 let stari mesarski hlapec Josip Turšič po domače Draščev, ki je bil v preiskavi zaradi tatvine.

— **Karambolaža na železnici.** Brzovlak, ki je odšel v ponedeljek ponoči iz Ljubljane proti Dunaju, in s katerim sta se vozila dva slovenska poslanca je imel na Pragarskem malo nesrečo. Stroj je pri prevažanju zavozil v vlak in poškodoval zadnji vagon. Potniki so z ležišč popadali in poskakali, in se seveda prav dobro prestrašili. Vagon je za corpus delicti ostal na Pragarskem.

— **Zastonj iz Trsta v Ljubljano** se je hotel peljati brezposelni komptoarist J. Goltas iz Budjevic. V Ljubljani na kolodvoru so ga „pogruntali“ in izročili policiji.

— **Nesreča.** V Zgornjem Berniku je v gozdu ubila padajoča smreka ženo posestnika Jožefa Vidmarja.

— **Državnih uradnikov** je bilo l. 1880. v Avstriji 32.660, l. 1892. 39.648, a l. 1899. že 95.439. Število je baje tako naraslo radi podržavljenja železnic. Plača vseh teh uradnikov je bila za l. 1900 proračunjena na 169,138.281 K, dočim je l. 1898. znašala le 90,618 160 K. Toliko je pač jasno, da bodo v Avstriji uradniki kmalu največje število. Slovenci pa imamo med njimi le malo prijateljev.

— **Obsojena radi krivega pričanja.** Sodišče v Gorici je obsodilo Elizabeto Tain na dvamesečno ječo, ker je v razpravi proti Battistuti-ju in Sfiligoju, kateri so preteklega maja m. l. iz sovražnosti ubili nekega Bedo. Pri razpravi je Tain utajila neke važne momente, kateri so obtoževali Battistuto, po razpravi pa je o tem govorila. Ta njena izpovedba pa je prišla do znanja državnemu pravniku, kateri je zahteval obsodbo in kazen Tain se je pred sodiščem izgovarjala, da ni hotela izpovedati, ker se je bala Battistutijeve osvete, ali to ji ni nič pomagalo in bila je obsojena.

— **Za ne plačani dac izgubil zajce.** Anton Burolo iz okolice Buje v Istri je v teh mrzlih dnevih pridno lovil zajce, od katerih je 7 spravil v žakelj in nesel v Umag in od tam s parnikom v Trst. Na parniku so mornarji zvedli, kaj da ima kmetič pri sebi, so ga nagovorili, da naj ne plača daca za divjačino, marveč mu oni poiščejo spretnega mladeniča, kateri bo žival brez obdačenja na suho iznesel, v to svrho so mu predstavili nekega spretnega mladeniča, kateremu je Burolo poveril dva zajca, z drugimi pa ga čakal na parniku, dokler se mladenič ne vrne. Ko je parnik prispel v Trst, je mladenič kar med prvimi iz parnika z zajci skočil. Burolo pa je par ur čakal, da se mladenič vrne ali zastonj. Konečno je šel s 5 zajci na finančno espozituro vprašati, ali niso mogoče ustavili tatu njegovih zajcev. Tam pa mu niso znali ničesar povedati, zato je moral še na redarstvo, da prevaro ondi razodene in prosi pomoči.

— **Grozen zločin** se je dogodil minoli mesec na Dunaju. Neki mizarski pomočnik Štefan Waniek, 23letni mladenič, je udrl v stanovanje neke delavske rodovine z namenom, da stegne svoje roke po tujem imetju siromašnih ljudij. Dotični delavec je bil že na delu in tudi žene ni bilo doma, le dva otroka, jeden poldrugoleten, drugi pa šestih mesecev, sta ležala v postelji. Lopov je torej mogel pričakovati, da neovirno izvrši svoje „delo“. Ali prišlo je drugače. Žena je prišla domov in zapazivši lopova, jela je kričati na pomoč. Lopov je zbežal po stopnicah, a ker je žena kričala za njim, se je obrnil v hipu, potegnil samokres, ustrelil in zadel ženo tako, da je kmalu na to umrla. Na to je zločinec zbežal na ulico in se je mej begom dvakrat ustavil in zopet streljal, tako, da je več oseb smrtno ranil. Ko se je slednjič posrečilo ugnati ta poživinjeni stvar, je bila nabravša množica tako razkačena, da bi bila na mestu raztrgala zločinca, da ga niso varovali redarji.

— **Podgane so ga požrle.** Blizu Budimpešte na posestvu Csoka-Kato so pri ljudskem štetju našli v neki hiši oskrbnika posestva zmrznjenega in od podgan skoraj popolnoma požrtega. Oskrbnik je prebival sam. Ker je zbolel, si ni mogel kuriti. Zato je zmrznil. A podgane so ga ogrizle še živega, kajti okoli trupla je bilo mnogo krvi.

— **Volki požrli vojake.** Letošnja nenavadno stroga zima zahtevala je povsodi mnogo žrtev. Ne glede na to, koliko posameznih ljudi in živalij je zmrznilo, poleg tega je vihar prizadel toliko zametov, da so zastajali vlaki in umirali ljudje od gladu. Koliko človeških življenj je zahtevalo s svojo burjo morje in jih zakopalo v svoje valove, kakor n. pr. na Japonskem, kjer je 10. t. m. razsajala tako, da pogrešajo nad 4000 ribičev, katerih se brezdvomno nikdo več ne vrne, in na drugi strani zopet preti nevarnost od izstradanih zverij, katere v svoji lakoti napadajo živino in ljudi. Tako so na Ruskem velike čete volkov, ki so skrajno predrzni in nevarni. Niti s streljanjem se ne umaknejo. Nedavno je šel v Galcu oddelek vojakov po samoti, ko jih napade trop volkov. Vojaki so streljali, meneč, da jih preženo, a zaman. Po dolgem boju, ko jim je zmanjkalo streljiva, zmagali so volkovi in požrli vojake. Samo obleke in orožje so našli drugi dan od ubogih vojakov.

— **Belgrad v temi.** Tudi na Srbskem je zadnji čas razsajala huda zima. Tako je v Belgradu zamrznil vodovodni reservar, ki je gonil stroje mestne električne razsvetljave. Vsled tega bilo je nekaj večerov celo mesto v temi, ker niso mogli užgati električnih žarnic, so ljudje kar v temi tavali po ulicah, ali pa z ročnimi svetilkami, kakor v kaki oddaljeni gorski vasi. Za tatove in druga hudodelstva je bila to lepa prilika, da ni trajalo dolgo.

— **Grozen zločinec.** V zaporih Zemuna je bil zaprt nek 23letni Rajo Marič, kateri je bil na sumu, da je umoril v vasi Deč v Sremu rodbino, sestoječo iz 4 oseb. Marič je v svojem zaporu zgrabil prišlega čuvaja Pijevca in ga umoril, potem je šel v njegovo stanovanje in umoril čuvajevo soprogo in 3 otroke. Redarstvo je bilo precej obveščeno o tem, ali zastonj, ker Mariča ni bilo možno več ujeti, ki je pobegnil preko mosta na srbsko stran. Tam ga je prijelo srbsko orožništvo in ga dognalo nazaj v Zemun, kjer je zdaj skrbno varovan. Priznal je, da je umoril čuvaja Pijevca in njegovo družino, da je mogel iz zapora uiti. Ko so ga prašali, zakaj da je umoril $1^1/_2$ letnega otroka, je izjavil, da ga je zato udaril, da ne bi kričal! Redarstvo je prijelo Maričev soprogo in jo zaprlo, katera je nato izjavila, da je njen soprog v resnici umoril celo družino v Deču.

— **Po nedolžnem 8 let v zaporu.** Matej Caruso iz Totmoli v Italiji je bil l. 1892. osumničen, da je umoril posestnika Mattioli, kateremu je bil Caruso hud nasprotnik. Zaprli so ga in postavili pred poroto v Campobasso, kot priči sta bili zaslišani neki Ludovico Clemente in Anton Curti. Ta dva sta pričala proti Carusotu, kateri je bil obsojen v dosmrtno ječo. Leta 1896 je umrl neki Onofrio Basso, kateri je na smrtni postelji izpovedal duhovnu in lastni hčeri, da je on pravi edini morilec Mattiolija, prosil je še, naj se zavzameta, da bi obsojenega Caruso osvobodili. Vsled te izpovedbe je družina Caruso začela pravdo proti pričam Clemente in Curti in zahtevala novo obravnavo. Sodišče v Campobasso je obsodilo omenjene priče na 6- in 8letno ječo zavoljo krivega pričanja pred sodiščem, za Carusota pa se je izrekla oproščena razsodba. Tudi prizivno sodišče je potrdilo to razsodbo, a pri obravnavi bil je pričujoč tudi Caruso. Zagovornik je zahteval, naj se v najkrajšem času izvrši revizija obravnav, da se nedolžnemu prikrajša zapor.

— **Sv. Oče in dr. Lapponi.** Ker se je nedavno sv. oče nekoliko prehladil v grlu, zapisal mu je njegov zdravnik neke praške za zdravilo. Sv. oče pa se navadno ne briga mnogo za vse one zdravila, ki mu jih zapišejo zdravniki in tako je tudi praške pustil lepo neporabljene in jih ni rabil. Prehlajenje minulo je samo ob sebi. Te dni pa je bil dr. Lapponi pri papežu in tam je jel nekoliko kašljati, sv. oče pa se obrne k svojemu slugi in reče: Pojdi dečko in prinesi one praške, ki jih je gospod zdravnik meni zapisal, saj vidiš kako je prehlajen sam. Sluga gre takoj po naročilu sv. očeta in prinese na srebrnem krožniku one praške, ter jih ponudi začudenemu dr. Lapponiju, ki ni vedel, ali naj vsame stvar za šalo ali za resno. Vsi prisotni so se smejali temu prizoru, in ko je zdravnik videl ta izborni humor sv. očeta, smejal se je tudi on.

— **Doživel je tretje stoletje** v Rimu neki Filip Precella, ki se je rodil l. 1797. Vedno je še čil in zdrav; njegov sin Pietro Pracelli poslal je dan novega leta svojim prijateljem vizitnice z naslednjim vabilom. Čast mi je povabiti, vas danes na malo zabavo, katero priredim v čast svojega očeta, ki je stopil danes v tretje stoletje svojega življenja. In prišli so prijatelji, se veselili s starcem vred redkega slavja, slučajno mu je neki govornik napil z željo, da bi preživel še to sloletje, dejal je starček: Prosim Vas dragi, nikar ne pretiravajte. In prav je imel, da ga je zavrnil, vsaj je že to za človeško starost redek slučaj.

— **Nova Rafaelova slika.** Abbè Tenand iz Landesa pri Saint Jean-d' Angelyju je našel novo sliko Rafaela, in sicer portret kontese Elizabete Palleoti Ventivoglio. Na sliki je podpis: Raphael Urdinus Sanzio.

— **500.000 kron za eno samo sliko** je plačal Amerikanec Whitney te dni v Parizu trgovcu s slikami Schausu. Slika je bila portret Williersa Grandisona. Portret pa je naslikal Van Dyck.

— **Janez Faber umrl.** Umrl je šef znane tovarne za svinčnike v Norimbergu. Začel je z malimi sredstvi, a umrl je kot milijonar, baron in dedni poslanec bavarski in častni meščan neštetih nemških mest. Njegovi svinčniki so znani po vsem svetu

— **Deset pravil o zdravju.** Nemški časopis „Zukunft" prinaša deset važnih pravil, kako naj čuvamo svoje zdravje. List pravi: Prvo pravilo je, da gledate na to, da vam je telo zdravo, torej sposobno za delo in vživanje, a vender ga ne preoblagajte ne z delom ne z vživanjem. 2) Bodite prosti in varujte se šablone. 3.) Bodite odločni in ne bojazljivi. 4.) Ne bojte se preveč vnanjih vplivov, kakor spremembe vremena, nalezljivih bolezni, temveč glejte, da utrdite telo, da vam oni ne morejo škodovati. 5) Nikar ne mislite, da vam je zdravje ali ozdravljenje dano kar na razpolago, temveč da eno in drugo morate priboriti. 6.) Ravnajte se po naročilu zdravnika, da mu ne otežujete njegovo delo. 7.) Čuvajte se razburjenega. 8) Skušajte, da si pridobite dušne in telesne harmonije, da ste mirni in srečni. 9) Ne bodite preveč občutljivi proti najmanjši bolesti. 10.) Navadite se spoznati in disciplinirati sami sebe.

— **Kuga v Carigradu.** Razne vesti prinašajo časniki o kugi v Carigradu. Nekateri jo trdijo, drugi zopet ne, vender se razni sumljivi slučaji ne dajo vtajiti v možnosti, da je v turški nastala kuga. Posebno nek mornar umrl je v bolnici na vseh znakih kuge, katero kal je najbrže prinesel iz kakih daljnih dežel. Za njim obolelo je še osem na sumljivih boleznih, tako da zdravniki sami niso gotovi, se gre li tu za kužno epidemijo ali ne. V Carigradu samem še do sedaj niso izdane naredbe zoper kugo, pač pa v provinciji vladajo stroge naredbe, da se prepreči razširjenje te grozne bolezni.

— **Častni meč** so hoteli izročiti meščani Portsmoutha lordu Robertsu v znak priznanja njegovih zaslug, pridobljenih na južnoafričanskem bojišču. Roberts pa je meč za sedaj odklonil, češ da je tako slavje v tem času, ko se vrši še vojna, je neumestno. Roberts je vender še poštenjak, ki prizna istino.

— **Influenca v Novem Jorku.** Zadnji čas, zbrala si je vsakteremu dobro znana influenca svoj sedež v Novem Jorku, kjer prav oblastno gospodari. V teku 14 je obolelo 450.000 oseb.

— **Kuga.** Iz Hulla na Angleškem se brzojavlja, da je tja prispel parnik „Priary" na potovanje iz Aleksandrije. Med

potoma so na parniku umrle za kugo 3 osebe, moštvo in več drugih oseb je bolno. Parnik so ustavili izven luke in ga peljali v lazaret.

— **Telefon pod morjem.** Še malo časa, tako sodijo učenjaki, pa se bodo mogli ljudje iz Amerike s pomočjo podmorskega telefona pogovarjati z ljudmi na Angleškem. — Nedavno se s pomočjo že obstoječega kabla v meksikanskem zalivu naredil poskuse med Keywestom v Floridi in Havano na Kubi. Oba mesta sta oddaljena drugi od drugega 100 angleških milj. Pogovor se je dobro razumil.

— **V pijanstvu.** John Luyder je bil že par let ločen od lastne soproge Augustine. Ker ga je zapadla služba v notranjosti dežele, mislil si je, da bode boljše, ako se s svojo soprogo novič sprijazni in skupaj iz Chicaga odpotujeta na določeno mesto. V to svrho je šel k Augustini, katera je stanovala pri gospej Nikolaus. Pozdrav soprogov je bil prisrčen in sporazum gotov, ali ker sta jako rada pila žganje sta v proslavo tega veselega dogodka začela piti „wiskia", v kojo svrho sta se zaprla v Augustinino dodeljeno sobo. Potem ko sta se soproga „wiskia" nalezla, je slišala gospa Nikolaus tri strele iz revolverja. Hitela je po stražnika, kateri je udrl v sobo, v koji sta bila soproga zaklenjena in našel je na tleh ležečo Avgustino, katera je imela dva strela v truplu in na neki škrinji sedečega Johna, ki je bil že mrtev, ker si je možgane razstrelil. Avgustino so še živo prinesli v bolnico, a kmalu na to je umrla. Sosedje pravilo, da sta soproga Luyder precej mirno živela, le ko bi se žganja napila, je bil konec miru, pijača je provzročila njih razstavo in konečno smrt.

— **Štrajki v trgovinsko-pomorskih lukah.** Štrajke težakov in mornarjev v Marzelju, Hamburgu in Amsterdamu so posnemali tudi delavci v pomorski luki Genova. Pretečeni teden je štrajkalo kakih 10.000 ljudi. Parniki so morali peljati blago v Marzelj in ga ondi izkrcati, ker bi v Genovi bili preveč časa zamudili. Vsled posredovanja oblasti dosegel se je sporazum in delavci so zdaj delo prevzeli. Zdaj so začeli štrajkati delavci v luki Antwerpen. Štrajka se je udeležilo kakih 30.000 delavcev.

— **Kuga med štakorji.** V Hamburgu je prispel parnik „Pergamon" iz Smirne. Na tem parniku so za izkrcavanja našli veliko množino mrtvih štakorjev (podgan) tu pa pa tam na raznih krajih parnika. Zdravniško preiskovanje teh truplec je pokazalo, da so štakorji pomrli vsled kuge, katera je vladala med njimi. Moštvo parnika je bilo nakrat omenjeno in vse skupaj peljano na osamljeno mesto, kjer bodo sedaj vse blago izkrcali, potnike in ljudstvo pa desifinscirali.

— **Delovanje usmiljenk v burski vojski.** Za obe vojskujoči se stranki pogubonosna vojska v Južni Afriki se bliža polagoma svojemu koncu. Posledice te vojske čutijo tudi popolnoma nedolžne žrtve, in med te štejem, tako pa piše L. P. v „Danici" v prvi vrsti katoliške misijone, ki imajo svojo postajo po krajih, kjer je divjala burska vojska. Hudo prizadete so zlasti usmiljene sestre, ki so razvile prav v onih mestih, kjer je najbolj divjal ljut boj, svoje plodonosno, požrtvovalno delovanje. Njih z velikim trudom sezidani zavodi leže v razvalinah, huda šiba vojske se ni ognila. A za blagor človeštva vneta srca usmiljenk ni potrla njih nesreča, ampak prav v najbolj viharnem času so pokazale te sestre, kako se dela v duhu Kristusovem. V najhujšem bojnem času, ko je rušil strel za strelom njih poslopja, se niso zmenile za lastno nevarnost, ampak junaško so se podale na bojišče, kjer je umiral vojak za vojakom, kjer so se posvetile usmiljenke, Bur ali Anglež, kristijan ali nekristijan, prijatelj ali sovražnik, z isto ljubeznijo so tolažile umirajoče in jim lajšale zadnje zdihe, obvezovale ranjence in odnašale na varen kraj. Tu so pokazale usmiljenke, kako se deluje v Kristusovem duhu, in ni čuda, da s spoštovanjem izražajo o njih protikrščanski listi in jih postavljajo kot vzornice usmiljenkam svoje vrste. Kako so se priljubile po svojem požrtvovalnem delovanju vsem bojevnikom, kaže nam najbolj poročilo nekega angležkega časopisa „Tablet". Članek za člankom namreč pripoveduje, da za mrzlico obolele vojake obojega tabora ni zamogla ukrotiti in umoriti močna moška roka; besneč so podili od sebe svoje strežaje, a če se je prikazala ob nji strani usmiljenka, polegla se je njih besnost in milo so prosili prostaki, izrecno zahtevali častniki usmiljenke v svojo postrežbo. Tolažilna beseda iz ust redovnice bil jim je hladilni balzam, in marsikak vojak, prej zagrizen protikatolik je pripoznal, da je zelo popolna vera, katere pristaši hočejo na jednak način radovoljno doprinašati dela usmiljenja. Junak mesta Mafekinga, general Baden-Powel je poslal prednici usmiljenk znesek 98 funtov šterlingov kot malo zadostilo za njihov trud in oddal ob jednem pismo, v katerem se zahvaljuje za njih požrtvovalnost in pravi: „Vem, da sam denar Vam ne more preplačati Vašega truda, a v malo zadostilo v znamenje našega priznanja sprejmite to malenkost, zasluge Vaše pa Vam zmore v popolni meri povrniti le Bog". Istotako Angleži iz domov ne pošiljajo izraze hvaležnosti na posamezne zavode usmiljenk v Južni Afriki, a ne samo to. Ustanovljajo posebna društva, ki imajo izključno namen, zbirati denar, s katerim zgrade porušena poslopja usmiljenk in škodo, ki so jo trpele tekom vojske. K tej družbi pa ne pristopajo le katoličani in nekatoličani, celo zagrizni očitni sovražniki sv. vere prispejo visoke svote. Vedno bolj spoznavajo, da tako imenovana mrtva roka je mrtva le v očeh nasprotnikov, ker ne delajo v duhu Krista, da naj ne zve levica za dar, ki ga da desnica. Mrtva roka deluje — živo.

— **Kuga v Indiji.** V pokrajini Misore v Indiji divja strašna kuga. Ljudje se ne upajo več prebivati skupno, zato so mesta malone prazna. Meščani žive po šotorih in po kočah zunaj mest, kjer se potikajo le berači. Kuga se je pojavila tudi v Evropi, in sicer v Carigradu. Umrl je neki Turek.

Loterijske srečke

V Lincu dne 26. januvarja t. l.: 12, 78, 27, 8, 77.
V Trstu dne 26. januvarja t. l.: 10, 51, 23, 69, 44.
V Pragi dne 30. januvarja t. l.: 88, 34, 26, 58, 2.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 31. januvarja 1901. Pšenica K 8.— h, rž K 6 80 h, ječmen K 6.80 h, oves K 6 50 h, ajda 6.— h, proso K 7.— h, turšica K 6.20 h, leča K —.— h, fižol K 10.50 h. Vse cene veljajo za 50 kilogramov.

100—300 gold. na mesec

zamorejo osebe vsakega stanu na vsakem kraju gotovo in pošteno brez kapitala in zgube zaslužiti z prodajo postavno dovoljenih državnih papirjev in srečk.

Ponudbe sprejme **Ludwig Oesterreicher,** Deutsche Gasse 8 Budapest. (9—10)

Vizitnice in kuverte s firmo priporoča J. Blasnikova tiskarna v Ljubljani.

Odgovorni urednik: August Pucihar. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.